

Foredrag fredag 17. oktober

Aktualitetsforedrag

Sekvensledere: Pia Titterud Sunde/Ulf Örtengren

Endringer i oral helse blant 35-åringer i Oslo, 1973–2003

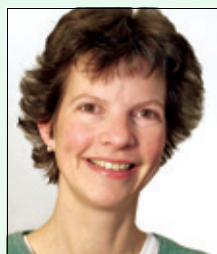

I regi av Det odontologiske fakultetet ved Universitetet i Oslo har en forskergruppe gjennomført systematiske undersøkelser av oral helse hos tilfeldige utvalg av 35-åringer i perioden 1973 til 2003 med tiårs intervaller. Presentasjonen gir en kort gjennomgang av endringer i kariesforekomst, periodontale forhold samtidig forekomst av rotfylte tenner og apikal periodontitt blant 35-åringer i 30-års perspektiv.

Rasa Skudutyte-Rysstad
Stipendiat, UiO

Fredag kl. 0900–0920

Munnhulekreft: hvilke pasienter får tilbakefall av sykdommen?

Pasienter som har hatt plateepitelkarsinom i munnen opplever ofte at svulsten kommer tilbake. Tilbakefall forverrer prognosen til pasientene. Foredraget vil handle om en studie av plateepitelkarsinom fra pasienter på Rikshospitalet i Oslo. I studien har man funnet markører som kan plukke ut pasienter med dårlig prognose. Dette er også av interesse for utvikling av ny behandling i fremtiden.

Tine M. Søland
Spesialistutdanningskandidat, UiO

Fredag kl. 0920–0940

Store direkte posteriore komposittfyllinger; kan de erstatte amalgamkuppelen?

Foredraget vil presentere PhD-prosjektet: «*Klinisk evaluering av direkte store posteriore komposittrestaureringer*», som utgår fra Institutt for klinisk odontologi ved Universitetet i Bergen. Målet med studien er å evaluere den kliniske holdbarheten hos direkte store posteriore kompositt-fyllinger, samt å evaluere hvordan pasient-relaterte faktorer (for eksempel saliva, oral hygiene og kariesaktivitet) påvirker dette.

Presentasjonen vil fokusere på hva vi har sett til nå, og hva vi forventer å se videre.

Torgils Lægreid
Tannlege/PhD-kandidat, UiB

Fredag kl. 0940–1000

Oral helse blant eldre på institusjon

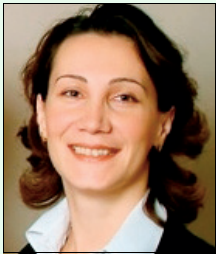
Andelen eldre i befolkningen øker raskt. Samtidig beholder stadig flere av disse egne tenner. «Tenner for livet» har vært Sosial og helsedirektoratets nasjonale strategi siden 1987, og vi har aldri vært nærmere dette målet. Men hvordan påvirker dette den orale helsen til eldre på sykehjem? Foredraget tar for seg endringer i oral status til eldre institusjonaliserte over en periode på 16 år og gir forslag til hvordan tannsykdom hos disse kan forebygges på en effektiv måte.

Heidi Samson
PhD-stipendiat, UiB

Fredag kl. 1000–1020

Oral bacteria invasiveness in a three-dimensional model of oral mucosa

The breakdown of periodontal tissues in periodontal disease is the result of the bacterial invasion and the excessive response of the host. It is known that many oral bacteria have the ability to enter and disseminate in oral epithelial cells. Among them is *Fusobacterium nucleatum*, an anaerobic Gram negative rod with a key role in dental plaque formation, recently described 'opportunistic commensal' since the number of bacteria increases significantly at periodontal diseased sites compared to healthy sites. At present it is not clear whether *F. nucleatum* may survive or replicate within host cells and less is known about its ability to penetrate into deeper tissues. The aim of this study was to evaluate the invasiveness of laboratory and clinical strains of *F. nucleatum* in a 3-D organotypic model which mimics the oral mucosa. The organotypic tissue models, comprised of several layers of keratinocytes over a collagen matrix populated with fibroblasts, were exposed to *F. nucleatum* cells placed on top of keratinocyte layers for 24 and 48 h. The morphology of exposed tissues and non-exposed controls was evaluated on hematoxylin-eosin sections. The presence of bacteria in deeper layers was investigated by confocal laser scanning microscopy (CLSM), after reliable identification of *F. nucleatum* by fluorescence in situ hybridization (FISH). The bacterial cells were detected in high numbers adhering on the tissue surface and scattered in 1–3 superficial keratinocytes layers.

Gabriela Dabija
PhD-stipendiat, UiB

Fredag kl. 1020–1040

Prosjektpresentasjon: Kjeveortopedi i Nord-Norge

- Behov for og tilgang til kjeveortopedisk behandling i Nord-Norge
- Sammenlikning av forskjellige behandlingsstrategier i Finland og Norge

Anette Haseid
Stipendiat, UiT

Målgruppe
Tannleger

Fredag kl. 1040–1125

Du finner også alt om landsmøtet på
www.tannlegeforeningen.no

Probiotier och orala hälsan

Sekvensleder: Gunhild V. Strand

Probiotier eller «health beneficial bacteria» har visat sig vara av nytta i kontroll av flere gastrointestinale besvär, så som diaorrea av olika orsak, men dessa bakterier anses även ha immunomodulatoriske effekter. Inom odontologi och oral medicin har probiotier undersøkt i kontroll av karies, parodontala sjukdomar och svampinfeksjoner med lovande resultat. Mycket mera studier behövs dock ännu före probioternas ställning blir klar. Föreläsningen kommer att kartlägga ur en odontologisk perspektiv både eksperimentella och kliniska undersøkninger med probiotier.

Jukka H. Meurman

Professor, overlege, Helsingfors universitet, Finland

Målgruppe

Tannleger

Fredag kl. 0900–1000

NTFs informasjonsmøte

Mer informasjon kommer i Tidende nr. 11

Fredag kl. 1000–1200

Endodontic retreatment – biological and clinical aspects

Sekvensleder: Berit Øra

- Etiological aspects of post-treatment endodontic disease (intra- and /or extraradicular infection)
- Aspects of decision making between endodontic retreatment and apical surgery
- Clinical aspects of endodontic retreatment: treatment protocol
- Intracanal medication and filling

Gilberto Debelian

Spesialist i endodonti, UiO

- Irrigation of the root canal, an overview of the irrigation systems
- Reconsidering the methodology to evaluate the clinical success of root canal treatment.

Luc van der Sluis

DDS, PhD, Nederland

Målgruppe

Tannleger

Fredag kl. 0900–1200

Omsorgssvikt og overgrep mot barn

Sekvensleder: Inger-Johanne Nyland

Forekommer fysisk mishandling i Norge?

Oversikt over forekomst av fysisk barnemishandling:

- Eksempler
- Utredning
- Behandling og oppfølging ved BM
- Melderutiner

Jens Grøgaard

Klinikkssjef, professor, Barneklubben Ullevål Universitetssykehus

Den vanskeligste vanskelige pasienten

Tannhelsepersonellens rolle ved barnemishandling og overgrep

Hva er tannhelsetjenestens rolle i forbindelse med barnemishandling og overgrep? Er dette en aktuell problemstilling som berører oss som tannhelsepersonell? Hva skjer med pasienter som har vært utsatt for overgrep i forhold til tannbehandling? Hvis vi mistenker at pasienter er utsatt for overgrep eller omsorgssvikt, hva gjør vi og hvem melder vi til? Samarbeid med andre etater, hvordan få dette til?

- Hvorfor er barnemishandling og omsorgssvikt et tema for tannhelsetjenesten?
- Hva kan vi oppdage?
- Hvem melder vi til?
- Seksuelle overgrep
- Hvordan behandle pasienter som har vært utsatt for overgrep
- Tverrfaglig samarbeid

Anne Rønneberg

Spesialist i pedodonti, privatpraksis, UiO

Rettsmedisinske aspekter av barnemishandling og seksuelle overgrep

I motsetning til den kurative medisinen, fokuserer rettsmedisinen på å beskrive og tolke skader og andre kroppslige funn, til bruk for politi og rettsvesen.

Følgende temaer vil bli berørt:

- Differensialdiagnostikk
- Typer av skader og andre funn
- Selvpåførte skader
- Sikring og analyse av biologiske spor ved sexovergrep
- Dokumentasjon av funn
- Legen/tannlegen som medspiller i rettsprosessen
- Sakkyndigrollen

Kari Ormstad

Professor, dr.med., Rettsmedisinsk institutt, Rikshospitalet

Målgruppe

Hele tannhelseteamet

Fredag kl. 0900 – 1200

Fagdag for tannhelsesekretærer – formiddag

Sekvensleder: Ivar Parmann

Trygd og tannbehandling

Foredraget har tre vinklinger:

- Hvem får trygdestønad/refusjon (og hvorfor får de det)?
- Hva skal pasientene betale (og hva får de dekket)?
- Hvor kommer pengene fra (og hvordan)?

Tannhelsesekretærer har svært forskjellige arbeidsdager og arbeidsområder. I dette foredraget vil de fleste oppgavene i forbindelse med trygd bli berørt. Deler av regelverket vil bli gjennomgått, begrepene egenandel og mellomlegg vil bli definert, NAVs oppgjørsenheter vil bli presentert, og forskjellige oppgjørsformer vil bli omtalt.

Fra 2008 er trygdelovgivningen på tannhelseområdet systematisert og sterkt forenklet. Fortiden forutsettes glemt, og det vil bli fokusert på det som gjelder fra og med inneværende år.

Aril Jul Nilsen
Fagsjef, NTF

Fredag kl. 0900 – 1000

Moderne fast protetisk behandling, er det fortsatt mest kroner og broer?

Nyere materialer og teknikker for å oppnå bedre behandlingsresultater introduseres stadig. Vår biologiske tenkning utvikles, teknikkene blir mer forfinede, tverrfaglige samarbeidsformer blir stadig mer aktuelt med dertil følgende økede krav til behandlingsplanlegging, og pasientenes estetiske krav øker. Dette stiller høye krav til oss ved protetisk behandling som er blitt mer kompleks og teknikkfølsom. Samtidig har faget utviklet seg enormt og det er vanskelig å si hvor grensene går for hva som er mulig. Foredraget vil vise forskjellige teknikker og metoder samt materialer som benyttes og hva som kan bli resultatet til slutt.

Roy Samuelsson
Spesialist i oral protetikk, UiO

Fredag kl. 1000 – 1200

Fagdag for tannhelsesekretærer – ettermiddag

Sekvensleder: Lars Ulvestad

Tannhelsesekretæren og den eldre pasienten

Dagens eldre og gamle har andre behov og forventninger til tannhelse og tannhelsetjenester enn tidligere. Behandlingsplanleggingen er ofte komplisert og må baseres på grundig biologisk så vel som psykososial evaluering. Tannhelsesekretæren kan spille en meget betydningsfull rolle i dette arbeidet. Forelesningen vil fokusere på utfordringer medisinsk, praktisk, sosialt og kommunikasjonsmessig i møter med dagens og fremtidens eldre pasienter.

Tiril Willumsen
Førsteamanuensis, UiO

Fredag kl. 1330 – 1530

Piercing – ikke bare til glede

- Det er mer og mer vanlig med penetrerende kroppsutsmykning
- Dette inkluderer også orale piercinger som i leppe, tunge og leppebånd
- Mange komplikasjoner er rapportert i medisinsk litteratur
- Tannhelsepersonell må kunne gi råd om risiko og stell av piercinger

Espen Færøvig

Spesialist i kjeveortopedi, universitetslektor, UiO

Fredag kl. 1530–1630

NIOM – nytt og nyttig

Sekvensleder: Ulf Örtengren

Plastfyllinger – katastrofe eller suksess?

Plastfyllinger har overtatt amalgamets plass i tannbehandlingen, men er materialet egnet til kaviteter utformet etter Blacks mer enn 100 års gamle prinsipper? Mye kan tyde på at så ikke er tilfelle. Sekundærkaries og frakturer er de vanligste årsaker til at plastfyllinger må skiftes. Forelesningen setter søkelys på materialenes svake punkter og gir tips om hvordan man kan lage fyllinger som varer lenger.

Jon E. Dahl

Seniorforsker, NIOM

Målgruppe

Tannleger

Fredag kl. 1330–1400

Keramiska implantat och distanser – status per i dag

Zirkoniumdioxid är ett keramiskt material som nu funnits på marknaden en tid för framställning av distanser vid behandling med orala implantat. Ett flertal fabrikanter har nu detta i sitt sortiment.

På den europeiska marknaden finns nu även ett antal CE-märkta keramiska orala implantat.

I föreläsningen redovisas den kliniska dokumentation som finns tillgänglig och status per i dag för distanser och implantat framställda i zirkoniumdioxid.

Stig Karlsson

Institutttsjef, NIOM

Målgruppe

Tannleger

Fredag kl. 1400–1430

Importteknikk

Det er et globalisert marked for tanntekniske tjenester, og det er sannsynlig at bruken av slike tjenester øker blant norske tannleger. Hvilke formaliteter gjelder for slik virksomhet? Hva med kvalitet og sporbarhet? Hvilke krav bør man stille i et samarbeid med utenlandske tanntekniske laboratorier?

Nils R. Gjerdet

Seniorforsker NIOM, professor, UiB

Målgruppe

Tannleger

Fredag kl. 1430–1500

Hva blir problemet når journalen ikke er bra nok?

Sekvensleder: Berit Øra

- Hva er dokumentasjon av behandling?
- Journalføring.
- Hva kreves egentlig av journalen for at NAV, NPE, Helsetilsynet og klagenemndene skal bli fornøyde?
- Hva sier Forskrift om pasientjournal?
- Hvor svikter vi?
- Hva skjer når journalen ikke er bra nok?

Kjetil Reppen
Tannlege, universitetslektor, UiO

Målgruppe
Tannleger

Fredag kl. 1330–1430

Helseeffekter av sukker

Sekvensleder: Ivar Parmann

Karbohydrater og helse – betydningen av kjemisk struktur, prosessering og matvarekilde for nedbrytningshastighet og helsemessige effekter av sukker og andre karbohydrater

Birger Svihus
Professor, Universitetet for miljø- og biovitenskap, Ås

Foredraget vil begynne med en oversikt over ulike typer karbohydrater og de viktigste matvarekildene til disse, samt effekten av prosessering på karbohydraters egenskaper. Deretter vil fokus være på fordøyelse, absorpsjon og intermediær omsetning, med vekt på spesifikke samspill mellom ulike karbohydrater og fordøyelsessystemet.

Folkehelseutfordringen knyttet til sukker og tannhelse

Foredraget vil presentere nyere data om sukkerinntaket i ulike grupper, hvilke helsekonsekvenser dette har – inkludert overvekt, samt strategier for å forebygge helseproblemene. Presentasjonen vil ta utgangspunkt i St. meld. nr. 20 om sosiale ulikheter i helse og hvilke konsekvenser dette har for det helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeidet. Implikasjoner for tannhelsetjenesten, samt forebyggingsarbeidet mer generelt vil bli drøftet.

Knut-Inge Klepp
Divisjonsdirektør, professor, Helsedirektoratet

Målgruppe
Tannleger

Fredag kl. 1330–1630

Stein Lybak

Kjell Størksen

Knut Tørnes

Hva har skjedd med pasienten min?

Om kreft i hode-halsområdet

Sekvensleder: Inger-Johanne Nyland

Kreft i munnhule og tilgrensende områder er ikke av de vanligste kreftformene, men konsekvensene for pasientene det gjelder kan være store. Pasienten kan etter kreftbehandlingen komme tilbake til sin faste tannlege med odontologiske problemer som kan virke ukjente og vanskelige å håndtere. I dette korte kurset vil foreleserne ta deltakerne med på hele behandlingsforløpet fra diagnostikk og kreftterapi til kirurgisk og protetisk rehabilitering og etterbehandling. Det er viktig å vite hva pasientene har gjennomgått for å kunne gi adekvat behandling og unngå alvorlige komplikasjoner. Behandlingen vil i mange tilfeller være et samarbeid mellom allmennpraktikeren og en sykehusavdeling. Behandlingsmuligheter og begrensninger diskuteres. Denne pasientgruppen har spesielle trygderettigheter.

Stein Lybak

Overlege, Øre-nese-halsavdelingen, Haukeland Universitetssykehus

Kjell Størksen

Tannlege, Kjevekirurgisk poliklinikk, Haukeland Universitetssykehus

Knut Tørnes

Professor, Kjevekirurgisk avdeling, Haukeland Universitetssykehus

Målgruppe

Tannleger

Fredag kl. 1330 – 1630

Tandvårdsjournalens betydelse för identifieringsarbetet

Sekvensleder: Berit Øra

- Vad är en tandvårdsjournal?
  - vad finns i den och varför ska den finnas
- Journallagen i Sverige
- Tandvårdsjournaler i världen
- Tandvårdsjournalens betydelse för identifieringsarbete
  - och hur gör man ante mortem respektive post mortem registrering av tändernas status
- Vad är en hemmakommission?
  - vad gör den och vad har tandläkarna för uppgift i den
- Tandvårdsjournalens omvandling till DVI-blankett och DVI-programmet (DVI = Disaster Victim identification)
- Matchning – jämförelse – reconciliation
- Vad händer sedan?

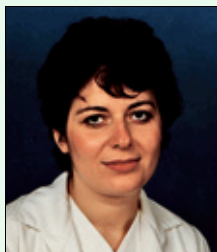
Irena Dawidson

Rettsodontolog, Stockholm

Målgruppe

Tannleger

Fredag kl. 1430 – 1630

Kroneforlenging – når er dette en nødvendig preprotetisk behandling?

Sekvensleder: Gunhild V. Strand

Restaurering av destruerte tenner krever ofte subgingival plassering av tannerstatningen, noe som kan ha uheldig innvirkning på de gingivale forhold. Kravet til funksjon og estetikk må veies mot kravet til periodontal helse. Valg av restaureringsmateriale, plassering av prepareringsgrensen, gingival kontur og gingivas reaksjon på den operative protetiske behandlingen er faktorer som påvirker samspillet mellom periodonti og protetikk.

Det har vært relativt lite fokus på kroneforlenging som preprotetisk behandling i Skandinavia. Retensjonsproblem ved lite gjenværende tannsubstans har tradisjonelt sett blitt løst ved endodontisk behandling og støpt konus, eller ved subgingival plassering av kronekanten. Denne presentasjonen belyser behandlingssituasjoner der kroneforlenging ble vurdert som en nødvendig kirurgisk forbehandling.

Knut N. Leknes

Spesialist i periodonti, UiB

Harald Nesse

Avdelingstannlege ved fagområde protetikk, UiB

Målgruppe

Tannleger, tannpleiere

Fredag kl. 1500–1600

Produktpresentasjoner

Fra luke til tann i en seanse

Kyrre Teigen

Ekstrahere-implantere-belaste i en og samme behandlingsseanse? Presentasjonen tar for seg de nyeste teknikker for skånsom ekstraksjon, direkte implantering i alveoler og enkel tilpasning av midlertidige kroner i klinikken. Et nytt og dynamisk foredrag for hele teamet fra tre spennende klinikere.

Tore Berset

Tannlege, Harstad

Kyrre Teigen

Spesialist i protetikk, Bergen

Eirik Aasland Salvesen

Spesialist i periodonti, Stavanger

Fredag kl. 1030–1100

Foredraget er sponset av Nobel Biocare og er åpent for alle.

Eirik Aasland Salvesen

Meisinger Bone Management Line

Meisinger Bone Management er et sett med standardiserte løsninger som baseres på minimale invasive kirurgiske inngrep til mer kompliserte indikasjoner. Intensjonen er å optimalisere benstrukturen før implantatinstallasjon, noe som senere gir gode forhold for protetik, uavhengig av hvilket implantatsystem man bruker. Produktlinjen er utviklet i tett samarbeid med forskere og klinikere, og har resultert i metoder og hjelpemidler, som gjør det mulig for kirurger å sikre et godt resultat både funksjonelt og kosmetisk.

Jürgen Powalka

International sales manager Hager & Meisinger

Fredag kl. 1100 – 1200

Foredraget er sponset av Norsk Dental Depot og er åpent for alle.

Halitosis

Halitose. Hvorfor har vi dårlig ånde og hvordan behandler vi det? Emnet er fortsatt tabubelagt, men alle i tannpleien bør kunne gi pasienter best mulig råd. De fleste årsaker til dårlig ånde skyldes lokale faktorer i munnhulen og kan lett behandles. Foredraget vil inneholde en gjennomgang av årsaker og sammenhenger og forskningsbaserte tips for behandling.

Alix Young Vik

Førsteamanuensis, dr.odont., avdeling for kariologi og gerodontologi, UiO

Fredag kl. 1400 – 1500

Foredraget er sponset av Antula Healthcare AB og er åpent for alle.

